

Sessietitel: 1E-De rollen van de speelpleinverantwoordelijke
Verslagnemer: Stephanie Taymans

VERSLAG:

Bruno jeugddienst Evergem, PJ van Avelgem, Peter ex-schepen van Overijse, Amin uit Brusselse speelpleinvijver. Filip van Bataljong is moderator.

Peter, ex-schepen van Overijse

Insteek schepen van jeugd: als gemeente het speelplein de nodige ondersteuning geven. Overijse gemeentelijk speelplein, al meer dan 40 jaar zo. Maar wel met zeer grote zelfstandigheid voor de ploeg. Je bereikt een grote doelgroep, namelijk de kinderen van 3 tot 14 jaar en dan de groep jongeren die aanwezig is als (hoofd)animator. Ouders zien speelplein als opvang in de eerste plaats, vanuit beleid geprobeerd om daar iets extra aan toe te voegen. Vakantie bezorgen om nooit meer te vergeten. Meer dan opvang alleen, spelen staat centraal. Daar bovenop is het belangrijk dat de aanwezige animatoren ook iets hebben aan hun vakantie, niet enkel spelen met de kinderen maar ook voor zichzelf een leuke vakantie aan breien.

Jeugdconsulent is de verbinding tussen de vrijwilligers, administratie en het beleid. Heeft het niet altijd even gemakkelijk om zaken die gevraagd worden uit verschillende hoeken te kunnen managen, maar toch belangrijke rol speelt.

Jeugddienst is aanwezig op de plaats waar de speelpleinwerking doorgaat, gemerkt dat dit een meerwaarde is. Moeten afbakenen om als (hoofd)animator niet zomaar binnen te walsen voor elke kleine vraag maar al bij al loopt het wel goed. Hij vond het als schepen belangrijk om signalen op te vangen en speelplein te verdedigen naar beleid toe.

Welk profiel ziet hij in speelpleinverantwoordelijke? Een grote speelpleinfan, spelen op zich en het werken met kinderen en jeugd. Andere competenties kan je ontwikkelen, zoals coördineren en dergelijke, hoe meer je er al hebt hoe beter maar toch is het fan zijn het belangrijkste.

Tip aan speelpleinverantwoordelijke? Schepen of verantwoordelijke overtuigen dat het geen nine to five werksituatie is. Radar werk waarvan de radars aan verschillende snelheden draaien. Ze moeten mooi in elkaar passen en hoe beter je deze samen kan laten draaien, hoe beter de kwaliteit van je speelplein zal zijn. speelpleinverantwoordelijke, bereikbaar en aanspreekbaar ook tijdens en na de vakantieperiodes. Zo kan je de radars in elkaar laten draaien!

Tips aan speelpleinverantwoordelijke om schepen of verantwoordelijke mee te trekken in het bad? Als de schepen niet regelmatig langskomt, nodig ze zeker eens uit op een moment overdag. Neem ze mee! Of eens een avondmoment waarbij de (hoofd)animatoren nog aan het voorbereiden of vergaderen zijn. Zo kan de schepen van jeugd de sfeer en dynamiek eens ervaren, zo neem je hen makkelijker mee in het verhaal. Vergeet zeker niet om leuke dingen te delen. Vaak enkel negatieve dingen die tot op een schepencollege geraken (buren die klagen...). Hen eens uitnodigen op een receptie of dergelijke. Laat hen proeven van de dynamiek, beter in real life in plaats van via geschreven tekst. Zo kan je bijvoorbeeld bij de awarduitreiking de schepen laten uitreiken, zo draaien ze letterlijk mee.

Als Peter zou mogen terugkeren naar een rol naar keuze, zou hij graag terug hoofdanimator zijn. Altijd zalige momenten, zeker als schepen ook nog meegemaakt. Was een voldoening, bedanking van kinderen en ouders gaf hem altijd kippenvel, in alle drie zijn rollen. Hoofdanimator was de meest intense en leukste periode.

Zijn er gevoeligheden die op een schepencollege liggen waar een speelpleinverantwoordelijke niet altijd aan denkt? Peter zegt dat het vooral aandacht besteden is aan de positieve verhalen, niet alleen de slecht nieuws show brengen. Ook het gegeven “avond werking”, dat het te laat wordt en dergelijke. Zorgen dat de schepen kan counteren, de dag erna is gaan kijken om te zien dat de jongeren er toch staan. Geheel dat telt, niet enkel de kinderen.

Is het niet te laat? Is het niet te veel? Is nodig voor de totaalbeleving en het geheel.

Pieter-Jan van Avelgem

Aangezien het vakantieaanbod binnen de gemeente wordt georganiseerd en gecoördineerd, lijkt het hem dan ook meer dan logisch dat dit gecoacht wordt door een speelpleinverantwoordelijke/ambtenaar van de gemeente.

Iemand die dus instaat voor de verantwoordelijkheid van de dagelijkse werking en de coördinatie van de speelpleinwerking in het algemeen.

Affiniteit met de ploeg is belangrijk, en tegelijk tot ‘buiten’ de ploeg blijven staan.

Afstand-nabijheid in de gaten houden is belangrijk.

Voor veel ouders (zowel ouders van animatoren als ouders van kinderen) voelt dit wat ‘veiliger’ en ‘vertrouwer’ aan omdat ze weten dat er nog altijd een ‘verantwoordelijke’ van de gemeente in de buurt is. Er zijn drie speelpleinen, gaat wel langs maar het is onmogelijk om op alle drie tegelijk aanwezig te zijn.

Het is ook belangrijk als speelpleinverantwoordelijke ervoor te zorgen dat het speelplein van de animatoren zelf is. En hen zeker ook dat gevoel te geven. Ook al is de gemeente verantwoordelijk. Het is belangrijk om daar een evenwicht in te vinden. De stuurgroep kiest mee hoe het speelplein er uit ziet op alle vlakken. Ze hebben in veel zaken echt beslissingsrecht. Want het zijn ook zij die het die hele zomer moeten doen.

Door een goeie visie uit te schrijven en door blijven aan ouders en buitenaf te vertellen dat speelpleinwerk jeugdwerk is, kom je er. In het begin had PJ hier moeite mee, met de zelfsturing. Maar uiteindelijk zijn het wel zij die alles moeten gaan doen.

De belangrijkste kerntaak vindt hij het welbevinden, motiveren en werven van de animatoren en de animatorenploeg. Zij gaan op hun beurt ervoor zorgen dat de vele kinderen een fantastische vakantie op het speelplein hebben. Zij zijn hét speelplein. Zonder goeie animatoren heb je niets. Je kan een goed werkende ploeg hebben maar zonder sfeer.

De VDS onderscheidt nu vijf rollen: speelpleinfaan - visionair - coördinator - jeugdwerker - netwerker? Wat vind jij de belangrijkste rol?

Ze zijn alle 5 zo belangrijk. Hij vindt dat een netwerker heel belangrijk is. Je moet je laten horen, mensen moeten je kennen, je moet praatjes slaan. Je kan een perfecte dienst hebben die geweldig goed is in logistieke en praktische hulp maar nooit fysiek aanwezig is.

Nog een tip?

Hij denkt dat het heel belangrijk is dat alle diensten binnen de gemeente weten waar je mee bezig bent. Dit is sowieso als jeugddienst al heel belangrijk, maar in een zomervakantie met speelpleinwerking weten heel wat collega’s/schepenen/... niet waar je mee bezig bent.

Door andere diensten te betrekken in je werking (technische dienst maar ook de financiële dienst, personeelsdienst...) en interesse in hen te tonen, blijken zij dan ook interesse te hebben in jouw werking. En vooral.. door veel te babbelen.

Sociale media kan ook een belangrijke pijler zijn, cijfers en evaluaties nadien, zo kan je makkelijk tonen aan schepencollege. Daar worden ze gelukkig van.

Welke cijfers geef je precies mee? Aanwezigen, ten opzichte van vorig jaar, een bevraging van de ploeg en ouders. Heel uitgebreid cijferpakket. Niet gaan verbloemen of verslechteren.

Hoe zorg je er voor dat je toch in de vijver blijft thuishoren?

Hij werd er echt ingesmeten. Hij kende de werking niet, was een beetje een indringer voor hen. Je kan kijken naar hen, veel interesse getoond, veel afgetast. Kijken hoe zij het doen, elkaar leren kennen en openstaan voor elkaars vragen. Vertrouwen in twee richtingen en dat zorgt ervoor dat het wel goed loopt.

Wil je jezelf onmisbaar maken?

Ja, want je wil hen fouten laten maken en dat ze daar uit leren. Ergens voelt hij zich soms een papa, een goede huisvader die niet wil dat het misloopt. Het is een beetje loslaten. Als het gaat om een nieuwe hoofdanimator ga je meer ondersteunen, een meer ervaren kan je meer loslaten.

Wat zijn dingen waar speelpleinploegen het al lastig mee hebben ten opzichte van schepencolleges?

Als jeugdconsulent ben je de lijm tussen alle schakels. De grootste frustratie is dat ze elkaar niet kennen, ze amper niet zien. In tegenovergestelde richting is ook dat enkel de negatieve topics die tot bij de ploeg geraken. Jeugdconsulent probeert te zorgen voor een betere band: zoals koffiekoeken brengen op dag van de animator.

Bruno, diensthoofd jeugd in Evergem

Dat speelpleinwerk jeugdwerk is, daar gaan we niet over discussiëren. Dat gaan we aanvaarden als een feit.

De gemeente kan en mag hier een rol in spelen, maar dat kan evengoed in private handen gebeuren (denk vzw). Wat mij betreft is het geen verplichting of must dat de gemeente een speelpleinverantwoordelijke/ambtenaar aanstelt of in dienst heeft. Wat wel een must is, is dat de gemeente een duidelijke visie of een beleid voert rond vrije tijd in de brede zin. En speelpleinwerking maakt daar deel van uit.

Kracht zit bij de animatoren. Zij zijn de hele zomer bezig met de kinderen, met elkaar en met de werking. Coördinator moet het beste in de ploeg naar boven halen en het team aansturen.

Binnen een gemeentelijke speelpleinwerking lijkt het hem essentieel dat een bepaalde ambtenaar de taak heeft/krijgt om dit op te volgen. Maar als er private werkingen actief zijn, dan is het des te belangrijker dat zij hun ding kunnen doen binnen een stevig kader. Daar hoeft de gemeente de werking dan niet echt op te volgen of te coördineren, maar moet ze wel instaan voor een goed (flankerend) beleid. Denk onder andere aan promotie, logistieke en financiële steun... Wat niet maakt dat een gemeente geen beleid zou moeten hebben als ze een speelpleinverantwoordelijke in dienst hebben... Dat beleid moet er altijd zijn.

De kerntaak staat hierboven in de eerste vraag: coachen. De kracht van een speelpleinwerking zit bij de animatoren. De kerntaak van een speelpleinverantwoordelijke is dus om het beste uit deze vrijwilligersploeg te halen.

Idem voor hem als coach van de coach... Hij geeft de speelpleinmedewerker de ruimte én het vertrouwen om zelf zijn/haar ding te doen. Hij zorgt voor een kader en een luisterend,

kritisch oor waar nodig en gevraagd. Of hakt een knoop door als die te vast zit... Maar echt 'aansturen', daar gelooft hij niet in.

Hij gaat in eerste instantie voor de speelpleinfaan. Als je geen faan bent van het idee van een speelpleinwerking, dan is het moeilijk om er alle andere rollen uit te persen. Het gaat vooral om geloven in speelpleinwerking, en dan vooral in idee van spelen en (open) speelkansen voor kinderen. Als je hier écht fan van bent, dan ben je bevlogen genoeg om ook in heel wat andere rollen te kruipen. Ga je als gemeente dus op zoek naar een speelpleinverantwoordelijke, dan is dit essentieel in je zoektocht/aanwervingsprocedure.

Tips?

Eerst en vooral speelpleinfaan zijn... Een enthousiaste, gemotiveerde uitstraling verkoopt nu eenmaal beter. Je kan maar iets verkopen als je er zelf in gelooft.

Daarnaast lijkt het hem heel belangrijk om de werking zichtbaar te maken in al zijn aspecten. Vooral bij de politiek zal dit wellicht het vlotst gaan. In het beste geval is je schepen wel voldoende jeugdig om de speelpleinwerking eens te bezoeken, of aanwezig te zijn tijdens een animatorenactiviteit. Op die manier leert hij/zij de animatoren ook kennen, en leert hij/zij wat speelpleinwerking betekent voor hen. Daarna is het dan aan de schepen om dit verder te verkopen aan de rest van het college... Wat natuurlijk niet maakt dat je het volledige college niet kan en mag uitnodigen voor activiteiten! Hij gaf het voorbeeld van de jaarlijkse slotbarbecue van Rollebolle in Laarne. Heel wat politici kwamen/komen hier graag naartoe. Ze zien en horen er dan ook (andere) ouders. En tevreden ouders zijn de beste reclame voor je werking én voor politici. Kortom: politici (zowel college als gemeenteraad) nodig je beter een keer te veel uit dan te weinig.

Richting ouders en animatoren is aanwezigheid belangrijk. Er vaak zijn voor zowel de animatoren als de ouders. Als ze jouw gezicht kennen is het gemakkelijker om elkaar aan te spreken. 'Nabijheid' is hier eigenlijk wel een belangrijk begrip. Als je dichtbij de werking staat en goed op de hoogte bent, boezemt dat vertrouwen in.

Maak ook nooit beloftes die je niet kan nakomen. Ken je grenzen, of de grenzen van je bestuur. Ik zeg vaak - met alle respect - dat 'beloven' een zaak is voor de politici. En daar houd ik mij nog altijd aan. Als ambtenaar werk je nu eenmaal binnen een bepaald kader. En buiten de lijntjes kleuren is helaas niet altijd eenvoudig. De enige belofte die je als medewerker/ambtenaar dus kan maken is dat je oprecht luistert naar alle vragen en bezorgdheden en dat je hier probeert mee aan de slag te gaan.

Authenticiteit staat dus ook voorop. Blijf jezelf, er zijn anderen genoeg. Ligt iets moeilijk, of weet je het niet goed. Durf dit dan ook toegeven of bespreken. Met je diensthoofd, schepen, animatoren,... Je gedacht of gevoel bespreekbaar (durven) maken is de start van elke goede communicatie en samenwerking, want is de basis van (wederzijds) begrip. Om even de filosofische toer op te gaan... Frustratie komt voort uit een externe prikkel die jij als frustrerend interpreteert. Dit kunnen en durven benoemen is een eerste stap om erover te geraken. Probeer soms ook eens te begrijpen waarom die dienst gebouwen of infrastructuur (of personeelsdienst) zo gefrustreerd geraakt als de animatoren het te bont gemaakt hebben... Probeer het ook eens vanuit hun standpunt te bekijken. Toegegeven, niet altijd eenvoudig. En soms zijn er nu eenmaal collega's waarbij empathie niet helpt. Maar je kan jezelf dan alleszins niet verwijten dat je het niet geprobeerd hebt.

Wat kan jij doen vanuit je job op speelpleinverantwoordelijke langer dan 2 jaar kan houden?

Daar staat sowieso een leeftijdsgrens op, op een bepaald moment is het te lastig

Kader is belangrijk, geef vertrouwen & laat die zijn/haar ding doen. Verantwoordelijkheid ligt bij de verantwoordelijke met knopen of vragen? Aankloppen bij coördinator. Zolang ze hun ei er in kwijt kunnen kan je hen misschien toch al langer houden.

Een part time functie is sowieso geen optie. Je trekt jonge mensen aan, zij willen starten aan hun leven en een part time job is hier niet voldoende. Belangrijk dat ze gemotiveerd kunnen blijven.

Gemeentespeelplein uitbesteden, zoals kampen en opvang?

Zo ver nog niet nagedacht. Beetje raar om iemand in te huren om speelkansen te creëren. Kan dat? Momenteel niet echt aanwezig. Lokaal bestuur, vanuit jongeren, gegroeid. Raar om te gaan inhuren, Kan vinger er niet opleggen of het kan. Speelkansen gaan creëren en inrichten, ook dan heb je dat kader nodig als je iemand inhuurt. Het ene sluit het andere niet uit, speelplein heeft opvang functie maar willen er wel iets anders bereiken. Bij het uitbesteden worden de jongeren vergeten, en vooral de waarde van de lokale jongeren.

Amin - A, HA & speelpleinverantwoordelijke

In Brussel is de situatie anders, vaak aan scholen. De uitdaging ligt er anders. De moeilijkste taak is om de A's mee te krijgen in wat een speelpleinverantwoordelijke doet. Hij zit in een vzw die koepel vormt boven 8 scholen. Elke school heeft eigen verantwoordelijkheid. Zij zijn de brug tussen de ouders, VGC, en andere actoren. Ondersteunen door materiaal uitlening en dergelijke. Hierbij helpt de VDS ook.

Amin doet deze taak als vrijwilliger. Dit vormde ook de uitdaging de afgelopen jaren; aangezien het op vrijwillige basis is, is het niet altijd makkelijk om hier mensen voor te vinden. Moest het vanuit de stad komen, is er iemand die betaalt zou worden en dan is het misschien makkelijker om iemand te vinden.

We zien dat de speelpleinverantwoordelijke een moeilijke rol is. Daarom in deze koepel een gedeelde verantwoordelijkheid. Naar zijn mening is het grootste gebrek, omdat er zoveel werkingen zijn, de visie. De visie, de kern is belangrijk, nu ontbreekt de essentie. Spelaanbod, omgang met kinderen, .. Ze zien wel dat veel A's vorming hebben gevolgd maar voelen dat het achteruitgaat.

Door gebrek aan visie, zien de A's soms het nut niet in van het spelaanbod. Moet als HA, of als speelpleinverantwoordelijke soms heel hard op hameren. Geen makkelijke taak.

Voorbeeld hoe jij verschil hebt gemaakt?

Ja, zijn er al een tijdje mee bezig. Bijna pushen om te laten zien hoe het op het speelplein loopt. Laten zien waar ze mee bezig zijn, van voorbereiding tot werking tot evaluatie. Vertrouwen winnen van de verschillende verantwoordelijken. Zo hebben ze kunnen werken aan een draaiboek waar tips rond spelaanbod e.d. instaan. Heeft wel wat werk gevraagd.

Hoe ga je om met de verloop/instroom in Brussel?

Moeilijk! Er is ook een grote verscheidenheid in profielen. De grootste uitdaging is om te bekijken of ze mede zeggenschap krijgen in wie naar hun speelplein komt. Het was bijna vechten om die vrijheid te krijgen. Zo konden ze zelf de puzzel leggen van de verschillende profielen doorheen de zomer.

Wat maakt op het speelplein in Brussel staan specialer dan de rest van België?

Ik zou uitgaan van de constante doorstroming van nieuwe A's, multiculturaliteit en door dat het in een groot stad gebeurt en niet in een gemeente heb je meer gelegenheden om zotte dingen te bezoeken. Buurtwerking is harder aanwezig, scholen die hun deuren met plezier openzetten voor speelplein. Meer mogelijkheid tot speelkansen.

Wat is de leukste verrassing van afgelopen zomer?

De animatoren hadden er meer zin in dan gewoonlijk. Ouders werkten mee; oké veel maatregelen genomen maar toch alles in goede banen kunnen leiden. Als hij specifiek terug kan komen tot de sessie. In vergelijking met vorig jaar, de punten die toen besproken zijn. Alles wat was afgesproken is er ook effectief vooruitgang geboekt. Ondanks corona dus wijs!

Algemene vraag

Wat is de grootste supertip aan speelpleinverantwoordelijke?

- Laat duidelijk weten aan animatoren als externe betrokkenen wat jouw rol is en wat die inhoudt. Zo kunnen ze je werk niet onder- of overschatten. (Amin)
- Geloof in uw ploeg! Geef hen vertrouwen. Ben er onbewust mee begonnen vanuit buikgevoel en ben het meer en meer beginnen doen. Als ze er zelf in geloven gaan ze er zich nog meer voor inzetten en zo creëren ze hun eigen werking. (Bruno)
- Zorg voor voldoende evenwicht tussen op de locatie zelf zijn en je administratief werk. (Pieter-Jan)
- Probeer je speelplein te organiseren vanuit de bril van kinderen & jongeren en niet vanuit de organisatie of gemeente. (Peter)
- Ga uit van de kracht van kinderen en jongeren. Zij kunnen verschrikkelijk veel; daadkracht, creativiteit. En vooral: laat ze scoren! Toon ook dat ze scoren. (Filip)

Zorg dat kinderen de keuze hebben tussen verschillend aanbod; (sport)kampen en speelplein, liefst zonder voorinschrijvingen. Speelplein vormt een totaal ander aanbod dan jeugdbeweging. Filip is zeer fier om te zien hoe de vrije inschrijving gestegen is dankzij alle jeugdconsulenten die daarvoor door het vuur gegaan zijn.

PJ vindt speelpleinwerk en A-team een jeugdvereniging. Daarom is het belangrijk dat dit ook jeugdwerk is. Jongeren die je anders niet bereikt, via deze weg kan je dat dan wel. *Toon je dat wel genoeg tegenover andere werkvormen?* We kunnen dat genoeg tonen, je bent zichtbaar als A-team; truien, ... Tonen dat aan de gemeente en het bestuur.

Vooraf in Brussel zijn jongeren niet per sé bezig met andere vormen van jeugdvereniging. Meeste jongeren zien speelplein als een soort familie waartoe ze behoren.

Goed voor welzijn! Leren met vallen en opstaan, in het jeugdwerk en vooral het speelplein kan je fouten maken zonder dat het erg is. Zo gaan ze zich ontwikkelen tot een kritische en rationele burger en dat is de grootste meerwaarde van het jeugdwerk. (Bruno)

Als je jeugdwerk laat zijn, gaan er dingen ontstaan die je vanuit beleid nooit zou geraken. Er gaan momenten zijn waarop de kwaliteit beter zou gekund hebben maar de kracht die jongeren hebben in hun daadkracht en wat ze allemaal bereiken is ontzettend sterk en straf om te zien.

Dit moet iedereen weten na de sessie: De kracht van speelpleinwerk als jeugdwerk zit in de samenwerking tussen alle verschillende actoren. De kinderen die naar het speelplein komen, de jongeren die het speelplein maken tot wat het is, steden & gemeenten die beleid schrijven en een kader scheppen om dit mogelijk te maken en de jeugdconsulent als schakelfiguur of letterlijk de lijm die alles samen houdt.

Deze quote/uitspraak zal mij altijd bijblijven: Meeste jongeren in Brussel zien speelplein als een soort familie waartoe ze behoren.